

Оценка на риска при внос в Европейския съюз на клубени от растението *Ullucus tuberosus* от Перу

По искане на Европейската комисия, Експертната група по здраве на растенията (Панел PLH) на Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ) е подготвила и предоставила оценки на риска за стоки, изброени в Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/2019 на Комисията¹, като „растения с висок риск, растителни продукти и други обекти“.

Като се взема предвид наличната научна информация, включително техническата информация, предоставена от Националната службата за растителна защита на Перу, настоящето научно становище обхваща всички рискове за здравето на растенията, породени от клубени на растението *Ullucus tuberosus* (общо наименование: улуко, семейство: Basellaceae), внос в Европейския съюз (ЕС) от Перу.

Към настоящия момент се съобщават четири карантинни вредители за ЕС (нематодата *Nacobbus aberrans*, Андийски летален вирус по картофите (APLV), Картофен вирус Т (PVT) и Картофен вирус Y (PVY)), които използват растенията *Ullucus tuberosus*, като гостоприемник.

Тези четири карантинни вида за ЕС, които използват *Ullucus tuberosus* като растение гостоприемник, са били оценени, с цел определяне на тяхната значимост по следните критерии:

- присъствие на вредителя в Перу;

¹ Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/2019 на Комисията от 18 декември 2018 година за изготвяне на временен списък на високорискови растения, растителни продукти или други обекти по смисъла на член 42 от Регламент (ЕС) 2016/2031, както и списък на растения, за чието въвеждане в Съюза не се изискват фитосанитарни сертификати по смисъла на член 73 от посочения регламент, OJ L 323, 19.12.2018, стр. 10–15

Регламент (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2016 година за защитните мерки срещу вредителите по растенията, за изменение на регламенти (ЕС) № 228/2013, (ЕС) № 652/2014 и (ЕС) № 1143/2014 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на директиви 69/464/ЕИО, 74/647/ЕИО, 93/85/ЕИО, 98/57/ЕО, 2000/29/ЕО, 2006/91/ЕО и 2007/33/ЕО на Съвета, OJ L 317, 23.11.2016, стр. 4-104

- *Ullucus tuberosus* е гостоприемник на вредителя;
- един или повече жизнени стадия на развитие на вредителя могат да бъдат свързани с определената стока.

От тези четири оценени карантинни вида, три (*Nacobbus aberrans*, Андийски летален вирус по картофите (APLV) и Картофен вирус Т (PVT)), отговарят на трите критерия и са избрани за допълнителна оценка. Картофеният вирус Y (PVY) присъстват в Перу, използва *Ullucus tuberosus* като растение гостоприемник, но не е свързан със стоката, поради което не е избран за допълнителна оценка.

За вредителите, които не са регулирани в ЕС, обикновено липсва информация относно вероятността за тяхното въвеждане, установяване, разпространение и въздействие.

Следователно, тези нерегулирани вредители, за които *Ullucus tuberosus* е гостоприемник, са били оценени, с цел определяне на тяхната значимост по следните критерии:

- присъствие на вредителя в Перу;
- вредителят отсъства или има ограничено разпространение в ЕС;
- *Ullucus tuberosus* е гостоприемник на вредителя;
- един или повече жизнени стадия на развитие на вредителя могат да бъдат свързани с определената стока;
- вредителят може да окаже негативно въздействие на територията на ЕС.

Вредителите, които отговарят на всичките пет критерия, се избират за допълнителна оценка.

Въз основа на събраната информация, са оценени 85 потенциални нерегулирани вредители, за които е известно, че са свързани с *Ullucus tuberosus*.

От оценените 85 вида, които попадат в списъка с нерегулирани вредители в ЕС, два вредителя (неприятеля *Amathynetoides nitidiventris* и нематодата *Atalodera andina*) са избрани за допълнителна оценка, тъй като те отговарят на всичките пет критерия за подбор. Останалите са били изключени от допълнителната оценка, тъй като не отговарят на поне един от критериите за подбор.

За избраните три карантинни и два нерегулирани вредители са оценени мерките за намаляване на риска, предложени в техническото досие предоставено от Перу, като са взети предвид възможните ограничаващи фактори.

Дадена е експертна оценка за вероятността стоката - клубени на растението *Ullucus tuberosus*, да е свободна от вредители, като са взети предвид мерките за

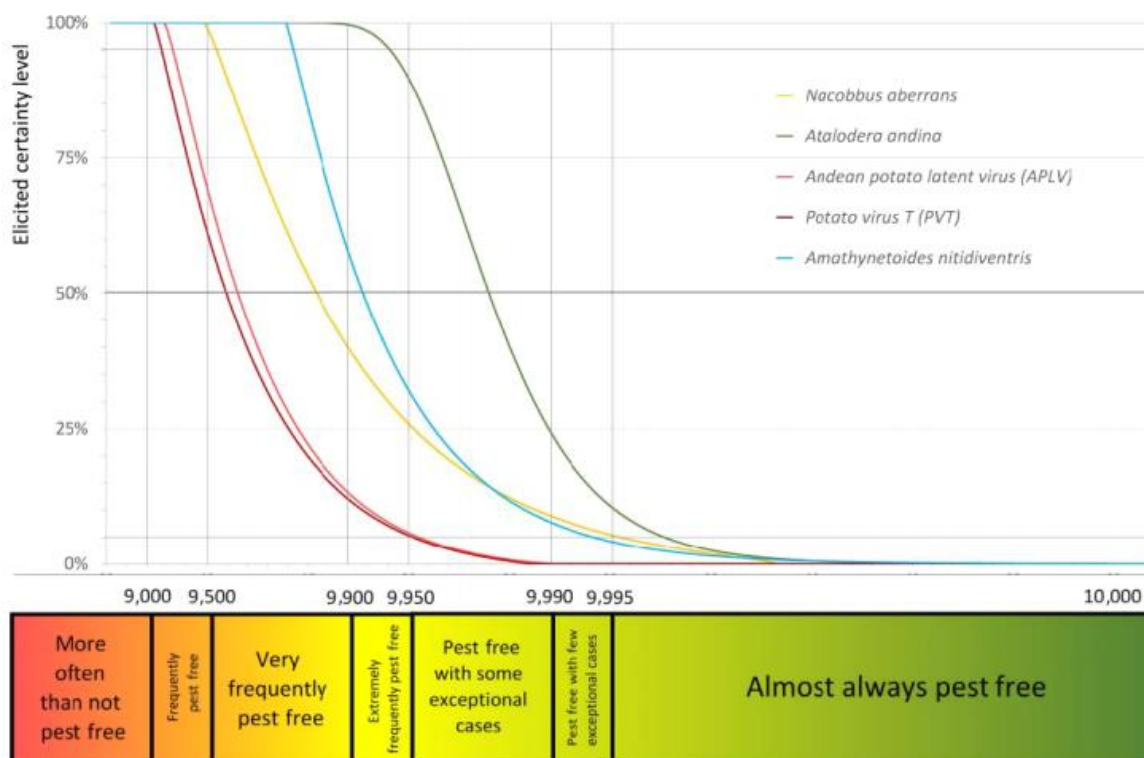
намаляване на риска, действащи върху вредителите, включително несигурността, свързана с оценката.

След оценка на текущите мерки за намаляване на риска, вероятността клубени от растението *Ullucus tuberosus* да са свободна от вредителите *Nacobbus aberrans*, *Atalodera andina*, Андийски летален вирус по картофите (APLV), Картофен вирус Т (PVT) и *Amathynetoides nitidiventris* е следната:

Number	Group	Pest species	Sometimes pest free	More often than not pest free	Frequently pest free	Very frequently pest free	Extremely frequently pest free	Pest free with some exceptional cases	Pest free with few exceptional cases	Almost always pest free
1	Nematode	<i>Nacobbus aberrans</i>				LM				U
2	Nematode	<i>Atalodera andina</i>					L	M		U
3	Virus	Andean potato latent virus (APLV)			L	M		U		
4	Virus	Potato virus T (PVT)			L	M		U		
5	Insect	<i>Amathynetoides nitidiventris</i>				L	M		U	

PANEL A

Pest freedom category	Pest-free tubers out of 10,000	Legend of pest freedom categories	
Sometimes pest free	≤ 5,000	L	Pest freedom category includes the elicited lower bound of the 90% uncertainty range
More often than not pest free	5,000 ≤ 9,000	M	Pest freedom category includes the elicited median
Frequently pest free	9,000 ≤ 9,500	U	Pest freedom category includes the elicited upper bound of the 90% uncertainty range
Very frequently pest free	9,500 ≤ 9,900		
Extremely frequently pest free	9,900 ≤ 9,950		
Pest free with some exceptional cases	9,950 ≤ 9,990		
Pest free with few exceptional cases	9,990 ≤ 9,995		
Almost always pest free	9,995 ≤ 10,000		

- ***Nacobbus aberrans* (нематода)**

Вероятността клубени от растението *Ullucus tuberosus* да са свободни от *Nacobbus aberrans* е оценена като „Много често без вредители“ с диапазон на несигурност от 90%, вариращ „Много често без вредители“ до „Почти винаги без вредители“.

Панелът PLH е 95% сигурен, че между 9 549 и 10 000 клубени на 10 000 ще бъдат свободни от *Nacobbus aberrans*.

- ***Atalodera andina* (нематода)**

Вероятността клубени от растението *Ullucus tuberosus* да са свободни от *Atalodera andina* е оценена като „Без вредители в някои изключителни случаи“ с диапазон на несигурност от 90%, вариращ от „Изключително често без вредители“ до „Почти винаги без вредители“.

Панелът PLH е 95% сигурен, че между 9 938 и 10 000 клубени на 10 000 ще бъдат свободни от *Atalodera andina*.

- **Андийски летален вирус по картофите (APLV)**

Вероятността клубени от растението *Ullucus tuberosus* да са свободни от APLV е оценена като „Много често без вредители“ с диапазон на несигурност от 90%, вариращ „Често без вредители“ до „Без вредители в някои изключителни случаи“.

Панелът PLH е 95% сигурен, че между 9 259 и 10 000 клубени на 10 000 ще бъдат свободни от APLV.

- **Картофен вирус Т (PVT)**

Вероятността клубени от растението *Ullucus tuberosus* да са свободни от PVT е оценена като „Много често без вредители“ с диапазон на несигурност от 90%, вариращ „Често без вредители“ до „Без вредители в някои изключителни случаи“.

Панелът PLH е 95% сигурен, че между 9 175 и 10 000 клубени на 10 000 ще бъдат свободни от PVT.

- ***Amathynetoides nitidiventris* (неприятел)**

Вероятността клубени от растението *Ullucus tuberosus* да са свободни от *Amathynetoides nitidiventris* е оценена като „Изключително често без вредители“ с диапазон на несигурност от 90%, вариращ от „Много често без вредители“ до „Без вредители с няколко изключителни случаи“.

Панелът PLH е 95% сигурен, че между 9 812 и 10 000 клубени на 10 000 ще бъдат свободни от *Amathynetoides nitidiventris*.

Източник:

Commodity risk assessment of *Ullucus tuberosus* tubers from Peru. EFSA Journal 2021;19(3):6428

<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2021.6428>

Снимков материал:

<https://www.cultivariable.com/product/ulluco/ulluco-varieties/ulluco-tahuyeh/>

Други научни становища и актуална информация в областта на здравето на растенията, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига:
<http://corhv.government.bg/>

Изготвил:

Татяна Величкова, главен експерт;

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ ;

14.06.2021 г.